

ऑगस्ट महिन्यातील कामांचा तपशील

बागायती कापूस

- * पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव समजण्यासाठी व नियंत्रणासाठी पिवळे चिकट सापळे (२५ प्रति हेक्टर) शेतात लावावे.
- * रस शोषणाच्या किडींचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीपेक्षा जास्त दिसून आल्यास इमिडाक्लोरोपीड १७.८ एस. एल.२.५ मिली किंवा अॅसीफेट ७५ एम पी.१० ग्रॅम किंवा फ्लोनिक्मिड ५० डब्ल्यू जी. २ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारवावे.
- * पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीपेक्षा जास्त असल्यास ट्रायझोफॉस ४० ई. मी.२५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारवावे.
- * कामगंध सापळ्यामध्ये सतत २-३ दिवस, ८-१० गुलाबी बॉड अळीचे पतंग दिसून आल्यास प्रोफेनोफॉस ५० ई.सी. प्रमाणे २० मिली किंवा लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ५ ई.सी.१० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
- * बुरशीजन्य करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी पायरोक्लोस्ट्रोवीन २० डब्ल्यू जी. १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. लाल्या रोगाचा प्रादुर्भाव आढळल्यास २ टक्के डायअमोनियम फॉस्फेट खताचे द्रावण १५ दिवसाच्या अंतराने दोन वेळेस पिकावर फवारवावे.
- * टिप- औषधांचे प्रमाण साध्या पंपासाठी आहे. जर पेट्रोल पंपाच्या साह्याने फवारणी करणार असल्यास औषधाचे प्रमाण तिप्पट करावे.

ऊस

- * आडसाली उसाच्या लागवडीची कामे १५ ऑगस्ट पर्यंत पूर्ण करावीत.
- * लागवडीसाठी दोन सरीमधील अंतर मध्यम जमिनीत १०० सेंमी व भारी जमिनीत १२० सेंमी ठेवावे. पट्टा पध्दतीसाठी मध्यम जमिनीत ७५-१५० सेंमी. व भारी जमिनीत ९०-१८० सेंमी पट्टा पध्दतीचा अवलंब करावा.
- * रोगग्रस्त किडग्रस्त शेतातील व खोडव्याचे बेणे लागणीस वापरू नये. ऊस बेणे मळयातीलच चांगले ऊस बेणे निवडून लागणीसाठी वापरावे.
- * आडसाली लागण करताना को.८६०३२, को.एम.०२६५ व को.व्ही.एस.आय. ९८०५ या शिफारशीत जातींचा वापर करावा.
- * ऊस बेणे लागण करण्यापूर्वी खवले कीड, पिठयादेकूण, लोकरी मावा, पांढरी माशी या किडीच्या नियंत्रणासाठी ३०० मिली मॅलॅथिऑन ५० टक्के प्रवाही अथवा डायमेटोएट २६५ मिली ३० टक्के प्रवाही आणि १०० ग्रॅम बावीस्टीन (०.१ टक्के) १०० लिटर पाण्यात मिसळून त्यामध्ये १० मिनिटे बुडवावे आणि तेच बेणे परत १०० लिटर पाण्यात १० किलो प्रति हेक्टर अॅसेटोबॅक्टर डायअॅझोट्राॅपिकस आणि १.२५ किलो स्फुरद विरघळविणारे जिवानु प्रति हेक्टर याप्रमाणे मिसळून तयार केलेल्या द्रावणात ३० मिनिटे बुडवून ठेवावे व नंतर लागणीसाठी वापरावे, त्यामुळे नत्राच्या मात्रेत ५०% व स्फुरदाच्या मात्रेत २५% इतकी बचत होते.
- * वाळवी, खोडकिड व मुळे पोखरणारी अळीच्या बंदोबस्तासाठी क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के प्रवाही २.५ लिटर १००० लिटर पाण्यात मिसळून ऊस लागणीनंतर वापरण्यावर सरीतून प्रति हेक्टर ओतावे.
- * ऊस लागणीकरिता उसाच्या एक डोळा अथवा दोन डोळा टिपरीचा वापर करावा.

- * उसावरील पोक्का बोईंग या बुरशीजन्य रोगाच्या नियंत्रणासाठी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यानंतर ०.३० टक्के मॅन्कोझेब या बुरशीनाशकाच्या ३ फवारण्या १२ दिवसाच्या अंतराने कराव्यात.
- * हुमणी किडीचा बंदोबस्त करण्यासाठी, हुमणीग्रस्त शेतातील वाळलेली पिकांची रोपे उपटावीत. जमिनीत मुळाशेजारी मिळालेल्या अळ्या गोळा करून रॉकेल मिश्रीत पाण्यात टाकून माराव्यात. तसेच दाणेदार फोरेट १० टक्के २५ किलो किंवा कार्बोफ्युरॉन ३ टक्के किटकनाशक हेक्टरी १५ किलो या प्रमाणात वापरावे.
- * आडसाली ऊसाची लागण केल्यानंतर जमिनीत वापसा आलेनंतर (साधारण ३-४ दिवसांनी) ऊसातील तणांच्या बंदोबस्तासाठी एकरी २ किलो अॅट्रॅझीन (अॅट्रॅटॉप) किंवा ६०० ग्रॅम मेट्रीब्युझीन(सेॅकॉर) ५०० लिटर पाण्यात मिसळून संपुर्ण क्षेत्रावर फवारणी करावी.
- * आडसाली ऊसाला लागवडीचे वेळी शिफारशीतील मात्रेच्या १० टक्के नत्र, ५० टक्के स्फुरद, ५० टक्के पालाशयुक्त खताची मात्रा द्यावी. ऊसासाठी नत्रयुक्त खतासाठी निमकोटेड युरीयाचा वापर करावा.
- * ऊसाला खते देताना को. ८६०३२ या जातीसाठी हेक्टरी ५००:२००:२०० किलो नत्र, स्फुरद व पालाश ही खतमात्रा द्यावी तर को.एम. ०२६५ व को.व्ही.एस.आय.९८०५ या जातीसाठी हेक्टरी ४००:१७०:१७० किलो नत्र, स्फुरद व पालाश खतमात्रेचा वापर करावा.
- * माती परीक्षणाच्या आधारे जमिनीमध्ये सुक्ष्म अन्नद्रव्यांची कमतरता असल्यास प्रति हेक्टर प्रति हेक्टर २५ किलो फेरस सल्फेट, २० किलो झिंक सल्फेट, १० किलो मॅंगेनीज सल्फेट आणि ५ किलो बोरॅक्स ही सुक्ष्म अन्नद्रव्ययुक्त खते चांगल्या कुजलेल्या शेणखतात १०:१ प्रमाणात मिसळून २ ते ३ दिवस मुरवून सरीमध्ये चळी घेवून मातीआड करावीत.
- * स्फुरदयुक्त खतांसाठी सिंगल सुपर फॉस्फेटचा वापर केल्यास गंधक या सुक्ष्म अन्नद्रव्याची वेगळी मात्रा द्यावी लागणार नाही.

- * कडधान्य पिके
- * कडधान्ये फुलकळी लागणेच्या अवस्थेत आणि शेंगा भरण्याच्या अवस्थेत असताना गरजेनुसार शिफारशीत किड व रोग नियंत्रणाचे उपाय करणे.
- * पाऊस नसल्यास कडधान्यास संरक्षित पाणी द्यावे.

भात पीक

- * रासायनिक खतांचा वापर : हळव्या जातींमध्ये उरलेले ५० टक्के नत्र लागणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे. निमगरव्या व गरव्या जातींमध्ये लागणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी ४० टक्के नत्र आणि २० टक्के नत्र लागणीनंतर ५५ ते ६० दिवसांनी द्यावे. संकरित जातींकरिता हेक्टरी उरलेले २५ टक्के नत्र लागणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी आणि उर्वरीत २५ टक्के नत्र लागणीनंतर ५५ ते ६० दिवसांनी द्यावे.
- * पाणी व्यवस्थापन : भात पिकाच्या योग्य वाढीकरिता व अधिक उत्पादनाकरिता भात खाचरात पाण्याची योग्य पातळी राखणे आवश्यक आहे. पिकाच्या वाढीच्या अवस्थेनुसार भात खाचरातील पाण्याची पातळी पुढीलप्रमाणे असावी. भात पोटीर अवस्थेत - ५ ते ३० सें.मी.

नाचणी पीक

- * पिकामध्ये नांग्या असल्यास १५ ते २० दिवसांनी नांग्या भरून घ्याव्यात.
- * एक कोळपणी २० ते २५ दिवसांनी करावी. आंतरमशागत : एक कोळपणी व एक खुरपणी
- * एक खुरपणी ४५ ते ६० दिवसांनी करावी.
- * पेरणीनंतर ३० दिवसांनी ३० किलो नत्र द्यावे.

बाजरी

- * पिकाची दोन वेळा कोळपणी व गरजेनुसार १ ते २ वेळा खुरपणी करावी. पिकास ताण पडल्यास व पाणी उपलब्ध असल्यास पिकाच्या संवेदनक्षम अवस्थेत पाणी द्यावे.

सोयाबीन

- * किड व रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास शिफारशीत प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करावी.

रब्बी ज्वारी

- * पहिला पंधरवाडा मुलस्थानी जलसंधारण करण्यासाठी ट्रॅक्टरचलित औजाराच्या सहाय्याने २ X ६ मीटर सारे पाडणे/बैलाच्या सहाय्याने १० X १० मी. अंतरावर बांध घालावेत. जास्त उतार असल्यास ५ X ५ मी.वर सारे पाडावे.

फळबाग व्यवस्थापन

- * डाळिंब - फळातील रस शोषणारे पतंग कीडा व कोलोटीटीकम या रोगांचे नियंत्रण करावे.
- * सिताफळ- पिठया देकुण नियंत्रणासाठी जैवीक व निंबोळीयुक्त किडनाशकाचा वापर करावा. किडग्रस्त व रोगट फळे काढून नष्ट करावीत.
- * बोर - पाने खाणाऱ्या /केसाळ अळी भुंगेरे यांचे नियंत्रण करावे. मधमाशी संवर्धन करावे.
- * अंजीर - अंजीर पिकावरील खोडकिड व सुत्रकृमीचे नियंत्रण करावे. खोडांना गेरू पेस्ट लावावी.
- * कागदी लिंबू - पावसाचे जादा पाणी चराद्वारे बागेच्या बाहेर काढून द्यावे.
- * आंबे बहाराच्या फळांची काढणी करावी.
- * सिल्ला, मावा व पाने पोखरणारी अळी : डायमिथोएट २० मिली अथवा इमिडाक्लोप्रिड २.५ मिली/१० लि. पाणी याप्रमाणे फवारणी करावी.
- * कॅंकर / खैऱ्या रोग : स्ट्रेप्टोसायक्लीन १ ग्रॅम + कॉपर ऑक्सीक्लोराईड ३० ग्रॅम प्रति १० लि. पाणी लिंबू बागेमध्ये खैऱ्या रोगाच्या नियंत्रणासाठी स्ट्रेप्टोसायक्लीन १ ग्रॅम + कॉपर ऑक्सीक्लोराईड ३० ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यातून फवारणी करावी.
- * खरीप कांदा पिकाचे लागवडीसाठी रानबांधणी करावी.
- * कांद्याची ७ ते ८ आठवड्यांची रोपे लागवडीस वापरावी.
- * लागवडीचे वेळेस कांदा रोपांची मुळे किडनाशक, बुरशीनाशक व जिवानू खतांच्या द्रावणात बुडवावे.

भाजीपाला व्यवस्थापन

- * लागवडीचे वेळी खत मात्रेपैकी निम्मे नत्र, संपूर्ण स्फुरद व पालाश लागवडीचे वेळेस द्यावी.
- * खरीप मिरची, वांगी, टोमॅटो, भेंडी, गवार, वेलवर्गीय भाजीपाला पिकांना खुरपणी करून नत्र खताचा पहिला हप्ता द्यावा.
- * किड व रोग नियंत्रणाचे उपाय करावेत.
- * सतत ढगाळ वातावरण असल्यास ७ ते ८ दिवसांच्या अंतराने बुरशीनाशकाची फवारणी करावी.
- * पिकामध्ये पाणी साचू देऊ नये.
- * रांगडा कांदा लागवडीसाठी बियाणाची पेरणी करावी.

पशुसंवर्धन

- * गोठ्यातील जमीन कोरडी राहण्यासाठी चुन्याचा प्रयोग करावा. ज्वारी किंवा गव्हाचा तुसात चुना मिसळवून त्याचा पातळ थर अंथरल्याने गोठ्यातील आर्द्रता कमी होते व गोठे स्वच्छ व कोरडे राहण्यास मदत होते.
- * जनावरांचे खुर वाढले असतील तर ते कापून घ्यावेत.

कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (आत्मा), अहमदनगर

योजनेचे नाव : भाऊसाहेब फुंडकर फळबाग लागवड योजना

योजनेची माहिती

१. राज्यामध्ये जास्तीत जास्त शेतकऱ्यांनी फळबाग लागवड करणेसाठी सदरची योजना महाराष्ट्र शासनाने ६ जुलै २०१८ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे अंमलात आणली आहे.
२. सदरच्या योजनेअंतर्गत क्षेत्र मर्यादा ०.२० ते ६.०० जास्तीत जास्त हेक्टर इतकी निश्चित केलेली आहे. योजनेमध्ये आंबा, डाळिंब, काजू, पेरू, सिताफळ, आवळा, चिंच, संत्रा, मोसंबी, जांभूळ, कोकम, फणस, कागदी लिंबू, चिकू, अंजीर आणि नारळ रोपे इ. फळपिकांची लागवड करण्यात येते.
३. यामध्ये शेतकऱ्यांना फळबाग लागवड करणेसाठी कलमे ही शासकीय फळरोपवाटिका, कृषि विद्यापीठ आणि खाजगी पंजीकृत मानांकित फळरोपवाटिकांवरून उचल करणेस परवानगी आहे.

योजनेचे कालावधी : सदरची योजनेसाठी १ मे ते ३० नोव्हेंबर अखेर फळबाग लागवडीसाठी मुदत आहे.

योजनेसाठी अनुदान : सदर योजनेअंतर्गत १०० टक्के देय अनुदान तीन वर्षांमध्ये एकूण ५०:३०:२० प्रमाणे अनुदेय राहिल.

अटी व शर्ती

१. संबंधित अर्जदाराने तालुका कृषि अधिकारी यांचे कार्यालयास अर्ज करणे आवश्यक.
 २. शेतकऱ्यांच्या स्वतःच्या नावाने ७/१२ असणे आवश्यक.
 ३. पात्र लाभार्थींनी पुर्वसंमती मिळाल्यानंतर ७५ दिवसांमध्ये सर्व बाबींसह फळबाग लागवड करणे आवश्यक
- योजनेसंदर्भात अधिक माहितीसाठी नजिकच्या मंडळ कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी आणि जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयाशी संपर्क साधावा.

कणू कण मातीचा, खरा आधार शेतीचा
थेंबन् थेंब पावसाचा, आहे आपल्या गरजेचा

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

